

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

15

lutego 2019

piątek

19:00

Wrocław, NFM, Sala Główna

Na zamku Gurre

Michael Schønwandt – dyrygent

Radek Baborák – waltornia

NFM Filharmonia Wroclawska

Program:

Christian Frederik Emil Horneman (1840–1906) – muzyka do sztuki *Gurre* [17']

I Uwertura

II Preludium do II aktu: Valdemar i Tove

III Preludium do V aktu: W lesie obok Gurre

IV Preludium do IV aktu: Kondukt pogrzebowy Tove

Reinhold Glière (1875–1956) [28']

Koncert B-dur na waltornię i orkiestrę op. 91

I Allegro

II Andante

III Moderato – Allegro vivace

Nikołaj Rimski-Korsakow (1844–1908) *Szeherazada* – suita symfoniczna op. 35

[45']

I Morze i okręt Sindbada

II Opowieść o księciu Kalenderze

III Młody książę i młoda księżniczka

IV Święto w Bagdadzie. Morze. Okręt rozbija się na skale, na której wznosi się posąg żelaznego jeźdźca.

Prosimy o nagradzanie artystów brawami po zakończeniu ostatniej części każdego z utworów.

Ch.F.E. Horneman

R. Glière

N. Rimski-Korsakow

OMÓWIENIE

Agata Adamczyk

Pierwszą kompozycją, która zabrzmiała dzisiaj wieczorem, będzie suita duńskiego artysty Christiana Frederika Emila Hornemana zatytułowana *Gurre*. Inspiracją dla autora stanowiło dzieło poety i dramaturga Holgera Drachmanna nawiązujące do duńskiej legendy, która swój tragiczny finał miała w murach średniowiecznego zamku *Gurre*. To opowieść o niešťczęśliwej miłości króla Valdemara do Tove, w akcie zdraźdźcy zamordowanej przez królową.

Czteroczęściowe dzieło Hornemana powstało w 1901 r. W śpiewności kompozycji i jej bogatym kolorystyce muzykolodzy odnajdują wpływy stylu Ludwiga van Beethovena, Carla Marii von Webera i Hectora Berlioz. Horneman należał do twórców, których talent doceniono dopiero po śmierci. Artysta, jeden z długoletnich przyjaciół Edvarda Griega, był współzałożycielem i dyrygentem towarzystwa *Euterpe*, popierającego i wykonującego nową muzykę skandynawską. Pod pseudonimem, w celach zarobkowych, tworzył także muzykę taneczną. Z jego inicjatywy w 1880 r. powstał Hornemans Musik-Institut, którego działalność była skierowana zarówno do zawodowców, jak i amatorów. Kilka lat później artysta został mianowany tytularnym profesorem uniwersytetu w Kopenhadze.

Kompozycje orkiestrowe Reinholda Glière'a wyrastają z tradycji rosyjskiej – w szczególności z dzieł Aleksandra Borodina, Nikołaja Rimskiego-Korsakowa i Aleksandra Głazunowa. Cechuje je błyskotliwość pomysłów instrumentalnych, śpiewne i ekspresyjne melodie, monumentalizm, programowość, ale też nawiązania do muzyki ludowej, co korespondowało z teżami radzieckiej polityki kulturalnej lat 30. XX w., która dążyła do umasowienia sztuki poprzez nasyconie jej folklorem narodów radzieckich. Glière za swoje badania nad muzyką Rosji, Ukrainy, Azerbejdżanu i Uzbekistanu otrzymał tytuł doktora nauk o sztuce. Wśród jego uczniów znajdziemy takie osobowości, jak Siergiej Prokofiew czy Aram Chaczaturian.

Jedną z najbardziej znanych kompozycji rosyjskiego twórcy jest trzyczęściowy *Koncert B-dur na waltornię i orkiestrę* op. 91, który powstał w 1951 r. z inicjatywy waltornisty Valery'ego Polekha – autora wirtuozowskiej kadencji. Podczas pierwszego wykonania soliście towarzyszyła Leningradzka Radiowa Orkiestra Symfoniczna.

Po sukcesie suity symfonicznej *Szeherazada* Rimski-Korsakow uskarżał się na zbytne przywiązanie publiczności do nadanych przez niego poszczególnym częściom tytułów i postrzeganie muzyki przez ich pryzmat. Aby to zmienić, artysta usunął je w kolejnym wydaniu dzieła. Zabieg ten zakończył się jednak fiaskiem. Literackie tytuły tak silnie przemawiały do wyobraźni słuchaczy, że nierozzerwalnie związały się z warstwą brzmieniową kompozycji. Nawet Głazunow po wystuchaniu suity relacjonował: „Co do obrazów muzycznych – to całkowiec mnie zadowalały. Wyobrażałem sobie błękitne morze i lot straszego ptaka, i świąteczną hulankę w Bagdadzie, i burzę, w czasie której okręt rozbija się – stowem to wszystko, o czym autor osobiście mi opowiadał”.

Rimski-Korsakow zbudował tę opowieść na kanwie *Baśni z tysiąca i jednej nocy*. W krótkim wprowadzeniu kompozytora czytamy: „Sultan Szachrijar, przeświadczony o niewierności i podstępności kobiet, złożył przysięgę, że skaże na śmierć każdą ze swych żon zaraz po pierwszej nocy. Szeherazada uratowała jednak swoje życie, tak bowiem potrafiła zająć go bajkami opowiadanymi przez tysiąc i jedną noc, że podniecony ciekawością, wciąż odkładał egzekucję małżonki, aż wreszcie ostatecznie porzucił swój zamiar. O wielu cudach opowiedziała mu Szeherazada, przytaczając wiersze poetów i słowa pieśni, splatając bajkę z bajką i opowiadanie z opowiadaniem”.

Dzieło Rimskiego-Korsakowa powstało w 1888 r. Kompozycję tę, przesiąkniętą atmosferą orientalnej legendy, autor podzielił na cztery części: 1. *Morze i okręt Sindbada*, 2. *Opowieść o księżciu Kalenderze*, 3. *Młody księżę i młoda księżniczka*, 4. *Święto w Bagdadzie*. *Morze. Okręt rozbija się na skale, na której wznosi się posąg żelaznego jeźdźcy*. W każdej z nich są dwa tematy ilustrujące główne postaci opowieści: posępny temat Sulmana oraz śpiewny, orientalny Szeherazady. Rimski-Korsakow, jak pisał przyjaciel kompozytora Michał Martianow, „rozumiał orkiestrę ze wszystkimi jej subtelnościami”, czego dowiódł w mistrzowsko zinstruementowanej suicie symfonicznej op. 35, skrzęcej się feerią orkiestrowych barw, urzekającej melodiami i spójnością treści muzycznej z literacką.

Michael Schönwandt

Od 2015 r. jest głównym dyrygentem Opéra Orchestre national Montpellier Occitanie. W latach 2000-2011 był dyrektorem muzycznym Royal Danish Orchestra i Royal Danish Opera w Kopenhadze. Pełnił też funkcję głównego dyrygenta Netherlands Radio Chamber Orchestra, Berliner Sinfonie-Orchester, głównego dy-

rygenta gościnnego La Monnaie, Staatstheater Stuttgart oraz Danish National Radio Symphony Orchestra. Występował gościnnie w czołowych teatrach operowych, takich jak Covent Garden oraz opery w Wiedniu, Paryżu, Berlinie i Bayreuth. Jest jednym z czołowych promotorów muzyki C. Nielsena – nagrał wszystkie jego symfonie i koncerty.

Michael Schönwandt, fot. Groves Artists

Radek Baborák, fot. archiwum artysty

Radek Baborák

Artysta należy do najwybitniejszych postaci na międzynarodowej scenie muzycznej. Występuje jako dyrygent i solista z czołowymi orkiestrami świata. Krytycy i słuchacze doceniają jego elegancki i spontaniczny styl, a także melodyjne brzmienie i wirtuozowską technikę, która pozwala mu przezwyciężyć ograniczenia waltorni, poszerzyć i wzbogacić repertuar tego instrumentu. Regularnie występuje w recitalach kameralnych. Jako solista występował z Berliner Philharmoniker pod dyrekcją Daniela Barenboima i sir Simona Rattle'a oraz z Münchner Philharmoniker pod dyrekcją Jamesa Levine'a. Regularnie koncertuje z Seijim Ozawą.

Organizator:

NFM – Instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

